

ЕРИК СИМОН

РАЗГОВОРИ ПО ПЪТЯ

Превод от немски: Дорина Йосифова, 1986

chitanka.info

ПЪРВО НИВО

Космическият кораб се казваше „Звезден кораб Едно“. За първи път хората се бяха осмелили да излязат от частично изследваната, но вече отесняла Слънчева система и се готвеха да пресекат бездната, простираща се между Слънцето, Проксима и Алфа Центавър. Малцина от сто и четиринадесетимата, напуснали Земята, щяха да доживеят завръщането. Светлината на нашето Слънце достига до Проксима за почти четири години и половина. Трябваше да изминат тридесет и четири години, докато шеметнобързият „Звезден кораб Едно“ измине същия път обратно.

През деветнадесетата годна от полета стана така, че дванадесетгодишният Раул се прибра доста късно къщи, възбуден и щастлив, с разрошена коса и не съвсем чист. В това, разбира се, нямаше нищо необикновено, но въпреки това майка му се опита да си придаде възможно най-строг вид, а дали беше достатъчно убедителна, това е друг въпрос.

— Идваш доста късно — каза тя с тон, който изискваше обяснение, и прекъсна за няколко секунди работата си на комуникационния пулт, откъдето можеха да телефонира на познати, да управляват сервробота или да повикат допълнителни работи от централата за услуги, да използват компютрите на изследователските групи и главната памет или просто да поръчат вечеря в кухнята, а Света тъкмо това се канеше да направи.

— Бяхме долу в парка — съобщи Раул така, сякаш всичко беше наред.

— Целия следобед? — учуди се майка му. — И какво чак толкова важно прави там?

— О, нищо особено... Е, поиграхме футбол. На игрището. С Миша и другото момче.

— В този вид? — ужаси се Света. Естествено за сервомата бе дреболия да се справи с мръсните дрехи бързо и качествено. Но в края на краищата не беше редно; вярно, че момчето можеше при необходимост всеки ден да получава чисти дрехи, но това би било ненужно разточителство. Все някога трябваше да се въведе ред и дисциплина, а майката на Раул смяташе, че те започват именно с тези неща. Момчето предусещаше вече нравоучителната проповед, но появата на бащата прекъсна на първо време педагогическите старания на Света.

— Здравейте — каза Карел. Жълтата работна престилка, която все още не бе свалил, показваше, че идва от някоя ботаническа лаборатория.

— Здравсти — отговори синът му.

— Как мина денят? — осведоми се Карел, без да се обръща определено към някого.

— Нали виждаш — Света посочи Раул. — Така изглежда героят, който току-що се е върнал от мач.

— Хм — измърмори Карел и отиде в съседната стая. — И кой спечели? — попита той през отворената врата.

— Разбира се, ние! — заяви Раул.

— Защо „разбира се“? — подхвърли бащата с престорено учудване. — Толкова ли сте добри?

— Все пак би могъл първо да се измиеш — подхвърли Света, като имаше предвид естествено Раул.

— Ами да — каза той и не можа да се разбере, дали доказваше самочувствието си на футболист, или мнението си за чистотата. Вероятно и двете, защото излезе от жилището в посока към умивалните на четвърто ниво.

На връщане в слабо осветения коридор срещна сервомата на жилището. Плоският, подвижен и с множество манипулатори робот-прислужник, изглежда, носеше приготвената вечеря. Екипажът на „Звезден кораб Едно“ живееше на okazaлия се оптимален 28-часов цикъл, от който 20 часа бяха „ден“ и 8 часа — „нощ“. През тези осем часа осветлението в първо и второ ниво бе приглушено, тоест в двата най-външни етажа на цилиндричния кораб, където бяха разположени паркът, игрището, басейнът, театърът и други центрове на обществения живот. А и горните — тоест разположени по-навътре,

трето и четвърто ниво — жилищни етажи, бяха затъмнени по това време; същото се отнасяше и за централните коридори към отделните жилища. Осветлението тук се включваше на сектори, когато някой минаваше по коридора. Но тъй като сервоматите също можеха да задвижват механизма, светлинната вълна, която придружаваше момчето на връщане към жилището, се сля с втората вълна приглушена светлина, включена от сервомата. Роботът даде път на човека, с когото се срещна в коридора, и двата, слели се за няколко секунди движещи се светлинни сектора се разделиха и отдалечиха.

— Всъщност с кого играхте? — заинтересува се Карел, докато вечеряха тримата.

— С момичетата — обясни Раул.

— Хм... — измърмори бащата. — И как свърши мачът?

— Пет на четири.

— Почти равен резултат — подхвърли Карел.

— Да, но ние бяхме по-малко! Бен, Еди, Юан, Миша, Джон, Герт и аз срещу девет момичета.

— Кой Джон? — намеси се в разговора учудена Света. Не че се интересуваше особено от футбол, но знаеше със сигурност, че на борда нямаше никакъв Джон.

— Това е Юс — обясни Раул с готовност.

— Имаш предвид Юсуф — предположи Карел. — Защо го наричате Джон?

— Защото е много голям. Като Малкия Джон.

— Този пък кой е? — поиска да разбере майката на Раул.

— Ами същият Малък Джон, който заедно с Робин Худ се е борил против шерифа на Нотингам. Това е една стара книга на Бен, тази, дето ги има приключенията на Робин Худ. Той казва, че е почти стогодишна, книгата де, а пък историята е още по-стара. Робин и Малкият Джон и другите живеели в гората и помогнали на селяните да се справят с този шериф, казва Бен. В истинска гора! Невероятно, нали?

— И къде става всичко това? — попита баща му, като си мислеше дали да хапне още нещо или не.

— На Земята, разбира се — каза Раул, учуден от въпроса.

— И къде на Земята?

— Къде ли? Хм... не знам. Ами на Земята.

Карел и Света мълчаха.

— Ами да, някъде на Земята, където има истинска гора — продължи Раул. — Много по-голяма от парка, много по-голяма. Поне... сто пъти по-голяма. И без второ ниво над нея.

По-късно, когато Раул вече спеше, родителите му още седяха във всекидневната. Света си прожектираше някакъв справочник на един малък екран и натискаше бързо превключвателя, след което всеки път страницата се обръщаше.

— Кажи — обърна се тя към мъжа си, — *ти* знаеш ли каква е тази история с Робин Худ?

Карел отмести теоретичното изследване за изкуствено предизвиканите мутации при кониферите. Някаква книга падна от масата, сервоматът се раздвижи и я вдигна, след което се оттегли в нишата си в стената.

— Нямам представа — отвърна Карел. — Защо питаш?

— А, просто така. — Чудеше се дали да подхване отново темата. — Май не беше много отдавна — сигурно си спомняш, когато детето питаше за едно стихотворение за блещукащите звезди, нали се сещаш? Когато попита как така звездите блещукат...

— Мислех, че съм му обяснил — каза Карел пораздразнен.

Тя отпусна рамене и кимна уморено. Знаеше, че всъщност няма смисъл да разискват този въпрос.

— Да — отвърна тя, — обясни му как е при променливите звезди, за колебанията в яркостта им и т.н.

— Да — съгласи се той и отново посегна към тетрадката със записките на своя колега Гюнтер. Той явно съвсем сериозно се бе заел с тези конифери, изглежда са му отдавнашно хоби. Може пък да направим поне една опитна серия със семена и кълнове, помисли си Карел. Жалко, че не могат да посеят облъчените семена в парка. Време щеше да има достатъчно, но там, разбира се, нямаше да ги пуснат никога, пък и мястото е съвсем малко. Как изобщо си я представя Гюнтер тая работа...

— Не трябваше да го правиш. Поне не така — продължи Света.

— Добре де, сбърках. Знам, че в стихотворението не ставаше въпрос за променливи, а за съвсем обикновени звезди, но за

разсейването на светлинните лъчи в земната атмосфера се сетих едва по-късно. Но какво да се прави? В случая и едното, и другото обяснение е еднакво добро. Момчето познава звездите само от екрана, а там те не блещукат. Но в края на краищата това го знаеш и ти. Не разбирам за какво са всички тези приказки.

— Не е само заради обяснението. Не искам детето да си изгради погрешна представа за Земята. Ето днес, тази история с гората. „Истинска гора“ — казва. Знаеш ли как си я представя? Като парка, само че много по-голяма. „Сто пъти по-голяма“ — казва и за него това е невъобразимо много. При това никой не би нарекъл гора няколкото дървета, дори да бяха хиляди пъти повече, отколкото тези в парка. Но Раул не е виждал *ИСТИНСКА* гора.

— Именно — съгласи се Карел. — Не е виждал — е, и? Да не мислиш, че който не е виждал гора, е по-лош от другите? Това е просто абсурдно! Дори на Земята се е случвало някои граждани да не са стъпвали в гора, никога да не са напусkali провинциалните си градчета. Толкова често сме си говорили, че няма никакъв смисъл човек да се привързва към неща, които и бездруго принадлежат на миналото. Това важи още повече за момчето. Разбери, корабът е неговото нормално обкръжение и няма причини да не се чувствава тук добре. *Ти* всъщност кога се сецаш за Земята? Да не би всеки ден? Всеки час? — не говореше високо, но настойчиво, както винаги, когато ставаше въпрос за тези неща.

Света искаше да възрази, но се въздържа. Действително аргументите му не бяха нещо ново за нея, а и Карел пак бе прав. Не и беше чак толкова мъчно за раздялата със Земята, както се бе опасявала понякога в началото, през първите години на полета. Спомените постепенно избледняваха и мислите ѝ бяха свързани само с всекидневните грижи на кораба.

— Все пак Земята е нашата родина — каза тя и това „все пак“ бе отговорът на въпроса му. — Не искам момчето да смята кораба, това парче метал, за своя родина, не искам Земята и човечеството да бъдат за него някакви абстракции! Не желая! Човечеството — знаеш ли какво представлява за него човечеството? Това сме ние тук, ние — петдесетина души екипаж. Разбира се, той знае, че на Земята има други, но какво от това? Той не познава нито един от тях, за него те са само имена. Имена. Сякаш всички те отдавна са умрели, сякаш вече не

съществуват, и може би никога не ги е имало. Те просто не са от неговия свят.

— Точно така, защото неговият свят — това е корабът! Хиляди пъти вече сме говорили и никога не сме стигали до нищо ново. Да, светът на Раул — това е корабът. Какво всъщност искаш? Да копнее за нещо, да се поболее едва ли не за това, което така или иначе може да види едва след десетки години? И защо? Понякога дори се питам дали нямаше да е по-добре, ако не го занимавахме непрекъснато с нашите спомени за Земята. Така може да си помисли, че е бил излъган за нещо, и то само защото ние отдаваме прекалено голямо значение на тези работи и ненужно насочваме вниманието му към тях. А това само обърква децата.

— Все пак се чувствавам зле. Понякога дори... Какво ще бъде, като се върнем? Как ще се оправи в живота? Земята ще му е чужда и няма да има никакво отношение към нея. Няма ли да счита тогава кораба за своя родина? Разбираш ли, не искам после да започне да тъгува за един свят, в който до небето се стига просто със стълба. Паркът в първо ниво е висок петнадесет метра, но другите нива нямат и три метра. За нас корабът ще остане завинаги само транспортно средство, с което няколко души са тръгнали на път. Да, ние привикнахме към всичко и въпреки това нашият дом не е тук. Но децата не мислят така. Забелязал ли си колко далечна е за тях Земята? И корабът не е ли малко тесен, за да им бъде родина? Екипажът не е ли прекалено малък, за да представлява *човечеството*?

— А изследователите, които са се обричали на дългогодишна изолация, за да изпробват възможностите за работа при тези условия? За тях мислила ли си? Таку Ишихара живя четири години със семейството си в една стара космическа станция, без никакъв контакт с други хора, дори без радиовръзка с тях. Там нямаше парк, басейн, игрище и нито една оборудвана лаборатория... Нима са се оплаквали? Нима не работиха добре? Нима децата им не бяха възпитавани добре през тези четири години? При това бяха само четирима. А за четирима там нямаше дори достатъчно място — ти знаеш много добре как изглеждаше старата космическа станция. Как може ние да се оплакваме?

И това бе чувала... Света знаеше, че е прав, но знаеше също, че ще продължи да се съмнява, отново и отново, всеки път. Карел

продължи:

— А за тях това наистина беше само един експеримент. Те знаеха, че четиригодишното им доброволно отшелничество не преследва никаква друга цел, освен да изпробва реакциите им. Те нямаха друга цел.

— А ние?

— След петнадесет години ще кацнем на планетата на Алфа Центавър.

— Тогава Раул ще бъде на двадесет и седем години — каза тихо Света.

ВТОРО НИВО

Течеше деветнадесетата година от полета.

Случаят беше толкова необикновен, че Центърът по астронавтика беше изпратил инспектор в станцията. Той бе дошъл с редовния курс на транспортната ракета. Висок, слаб тъмнорус мъж към петдесетте, чието иначе доста безизразно лице изглеждаше като че ли всеки момент ще заспи. Сега седеше в стаята на психолога на станцията, среден на ръст южняк, почти на годините на инспектора. Мускулестото му тяло показваше първите признаци на затлъстяване. Ръководителят на станцията, който беше довел инспектора и го бе представил на психолога, междувременно отново беше изчезнал от канцеларията под предлог, че има неотложна работа и по този начин беше предоставил най-неприятната част от разговора на своя подчинен.

— Прочетох доклада ви — отбеляза инспекторът. — Въпреки това моля да изложите още веднъж накратко хода на събитията. Това може би ще ни помогне да разясним случая и да предотвратим подобни инциденти занапред. Или не, нека направим така: аз ще ви кажа какво съм разбрал от вашия доклад, а вие ще допълните, ако е необходимо.

Психологът кимна в знак на съгласие.

— Добре — продължи инспекторът. — Значи Уитби е работил в станцията от четвърти август. Ръководителите му са били доволни от изпълнението на поставените задачи и не са забелязали никакви признаци на психическа нестабилност. Това бе потвърдено от обичайните контролни изследвания. И на двадесет и трети август...

Тук психологът го прекъсна, кимвайки неодобрително и каза:

— Искам да ви обърна внимание, че в станцията Уитби е бил подложен само на стандартния тест f четири, както е прието винаги след пристигането на новия екипаж.

— Доколкото знам, f четири е тест за физическа издръжливост — учуди се инспекторът, а психологът отбеляза неговото „доколкото

знам“. Вероятно инспекторът не беше специалист.

— Правилно — потвърди той. — Така е посочено в служебните инструкции, защото по време на полета към станцията във физическото състояние на сътрудниците могат да настъпят известни смущения поне от теоретична гледна точка. Първият психологически тест, обикновено h седем или h единадесет, се провежда четири седмици след пристигането тук. И поради тази причина — гласът му стана по-настойчив, сега психологът говореше по-бавно, но не чак толкова, че да направи впечатление — не можах да прегледам Уитби преди инцидента. Преди да излетят към станцията, всички сътрудници се подлагат на обстойни изследвания в центъра — поне указанията са такива. Ако колегите на Земята... Но аз, разбира се, не бих искал да поставям нищо под съмнение. Досега винаги са ни изпращали само добре подбрани колеги.

Инспекторът извади едно тефтерче от средния джоб на модния си пуловер и си записа някаква кратка бележка, която не заинтригува особено събеседника му. „Изглежда, наистина не е специалист“ — помисли си психологът, — „прилича по-скоро на служител от администрацията, който просто е използвал възможността лично да се отпрати в космоса — един от неоценените на Земята, тръгнал да покорява Вселената.“

Гостът затвори книжлето си и продължи да разказва това, което бе разбрал от доклада на психолога. Последният търпеливо изслуша изложението, докато най-послед човекът от Земята свърши.

— Все пак не мога да си обясня защо Уитби е бил ангажиран като наблюдател в такова важно начинание, каквото е операция „Звезден кораб Едно“. Какво е всъщност неговото мнение за случая? В заключение пишете, че въпреки инцидента този човек трябва да се счита за напълно нормален. Защо тогава го е направил?

— Внушил си е, че нямаме право да вършим това, с което се занимаваме тук.

— И затова се е опитал да проникне през главния шлюз на кораба, за да провали целия експеримент? И то само защото изведнъж се е усъмнил в него? Просто не е за вярване!

Този човек наистина няма понятие от нашата работа, помисли психологът. Разбира се, не иска и да си го признае, а аз трябва да се държа настрана — след всичко, което се случи.

— Напълно сте прав — съгласи се той с инспектора. — Съмненията му вероятно не са се появили току-така. Напротив, трябва да предположим, че от самото начало неговото отношение към проекта е било доста раздвоено, още на Земята, когато е разбрал за какво става въпрос. Във всеки случай вероятно и на самия него не му е станало веднага ясно, било е повече подсъзнателно. И сега тук, в станцията, конфликтът за него се е изострил още повече. Сигурно не му е било много лесно.

— А може би още от самото начало е замислял осуетяването на проекта? Как мислите? Според мен е логично.

— Не. Човек по принцип не мисли съвсем логично, да не говорим за чувствата. Това, което става далеч от него, го натоварва в емоционално отношение много по-слабо, отколкото ако се случи пред очите му, особено ако в първия случай му бъде дадена само абстрактна, грижливо редактирана информация. Едно е, ако на Земята специалистите тактично ти обяснят, че от деветдесет години космически кораб обикаля около Земята и екипажът муси мисли, че пътува към Алфа Центавър, а съвсем друго — да седиш тук горе в станцията, така да се каже, непосредствено до тях. Все пак човек се чувства ужасно, когато е дежурен в някоя от наблюдателните кабинни и вижда как зад стената от титанова сплав живеят хора, напълно изолирани от външния свят, всъщност измамни — човек би предпочел да е мъртъв, отколкото в този цилиндър от титан. *Вие* бихте ли искали да сте в него, при тези условия? — Психологът посочи с глава нагоре, където знаеха, че се намира корпусът на „Звездния кораб“, закотвен в наблюдателната станция като уловено в паяжина насекомо.

— Е да, аз не че... — подхвана посетителят от Земята и продължи, без да довърши: — Все пак подготовката на наблюдателите се провежда доста старателно, в края на краищата това са подбрани хора. Естествено, на Уитби също са му обяснили, че... Е, именно необходимостта от експеримента. Днес всеки знае, че най-несигурният фактор в астронавтиката не е никога техниката, а винаги самият човек. Ние просто не можем да си позволим да влагаме толкова много усилия в един проект, какъвто е първата междוזвездна експедиция, ако не сме сигурни, че той няма да се провали заради несъвършенството на човека. И затова трябва да е гарантирано, че тази група от хора по

време на полета ще представлява една, хм... социологически здрава система. И тъй като при такъв скъпо струващ проект не бива да се допускат никакви рискове, всичко трябва да е предварително проверено, не е ли така?

Този всъщност себе си ли иска да убеди, или мене, мислеше си психологът. Или наистина е толкова бърбърив? Нека си говори...

— Явно първоначалните опити не са били достатъчни за осъществяването на тази цел. Има разлика дали шепа хора ще бъдат изолирани в продължение на три-четири години, или петдесет души за десетки години, нали? Все пак хората в първия случай са знаели, че при нужда могат да разчитат на помощ от Земята. Но тестовете от този род явно се оказаха недостатъчни и затова психологическо-социологическата издръжливост на една такава система трябваше непременно да бъде проверена на второ, по-високо ниво!

— Разбира се — каза психологът с необходимата учтивост.

— Участниците в експеримента трябваше наистина да бъдат убедени, че участвуват в истински междузвезден полет, ако ще провеждаме опит при *чисти* условия. Защото все пак става въпрос за голямо начинание, нали така? Този експеримент е част от подготовката за истинския полет. На наблюдателя Уитби всичко е било обяснено, нали?

— Сигурно — отговори психологът и си помисли: в сравнение с този тип Уитби бе почти стоик. Бих искал да видя тоя тук като наблюдател — само за две минути три пъти каза „нали“. Може да са били и четири пъти. — Във всеки случай допускам, че е било така — продължи той. — Това се разяснява на всички сътрудници в станцията и тук идват само тези, които наистина са твърдо убедени в смисъла на полета. Или пък такива, на които им е почти все едно, като на нас например. Досега поне беше така.

— Ние ще се погрижим и занаяпред да е същото — обясни инспекторът. За в бъдеще ще правим още по-старателен подбор и ако се наложи, ще работим дори с хипнотични бариери, в случай че не върви по друг начин. Разбира се, на строго законни, тоест доброволни начала. А вие ще провеждате теста h и с наблюдателите на всеки четиринадесет дена. Писмени указания ще получите по-късно.

— Носи се слух, че щели да премахват изцяло наблюдателните постове — каза колебливо психологът.

— Това, разбира се, са глупости. Вие знаете добре, че на КОРАБА не сме инсталирали никакви наблюдателни уреди освен специалните схеми на сервороботите. Опасността да ги открият би била твърде голяма. Още повече че указанията са за наблюдение чрез периферни уреди, иначе въобще няма да имаме никаква представа за това, което става на кораба. Не, наблюдателите си остават. Но ще се погрижим главният шлюз за в бъдеще да не може да се отваря от който и да е случаен член на екипажа, искам да кажа отвън. Отвътре и без това не е толкова просто. Умът ми не побира какво щеше да стане, ако Уитби бе успял да отвори и вътрешната шлюзова врата! Цели десетилетия труд по проекта нахалост! Да не говорим за годините на подготовка, за цялата изтощителна къртовщина в най-строга тайна... Този човек трябва да е бил откачен, да, да, вашата преценка — не исках да кажа точно това. Но не го разбирам.

— Аз също — увери го психологът. — Във всеки случай се радвам, че след половин година приключвам работа. Дай боже да не бъда тук, когато отворят шлюзовете и онези вътре разберат. А все някога това ще стане.

— И да стане не ни засяга — заяви инспекторът.

ТРЕТО НИВО НА РАЗКАЗА

Три седмици след посещението си в космическата станция инспекторът прие психолога в центъра за управление на проекта „Звезден кораб“ на Земята.

— Сигурно се учудвате, че ви сменихме предсрочно — започна той. — Но бързам да ви уверя, че сме напълно доволни от работата ви. Искаме обаче да ви възложим друга задача. Бихте ли се върнали при известни обстоятелства отново в станцията, но не като психолог?

— А като какъв?

— Да кажем като наблюдател.

— Като наблюдател? Но аз нямам никаква представа от тези неща. Не съм подготвен да работя с уредите, пък и не мисля, че ще ми бъде интересно. За човек с моята специалност това е доста скучна работа. Съжалявам, но не мога да приема.

— И все пак трябва да ви кажа, че ви предлагаме работа не като обикновен наблюдател. По-скоро ще трябва да се опитате да спечелите съмишленици сред другите наблюдатели и въобще сред персонала на...

Прекъсна го бръмченето на уредбата за симплексна връзка, монтирана на бюрото му и по високоговорителя прогърмя нечий глас:

— Пристигна ли вече колегата Санчес?

— Да — каза инспекторът в микрофона. — Тъкмо му обяснявам предложението ни.

— Информиран ли е относно характера на проекта?

— Не, още не сме говорили за това.

— Добре, тогава ще продължим в моя кабинет. Най-добре веднага.

Щракването показа, че невидимият събеседник бе прекъснал връзката и инспекторът се обърна отново към госта:

— Това беше колегата Уайт, ръководителят на проекта. Бихте ли ме последвали в неговия кабинет? Искане да говори с вас лично. Моля, отгук.

В коридора на административната сграда Санчес попита:

— Какво разбирате под „съмишленици“?

— Директорът ще ви обясни след малко — отговори инспекторът. — Трябва да повторите опита на Уитби, но по възможност заедно с някои други. Пристигнахме.

Минаха през едно празно преддверие, след това инспекторът отвори една врата.

— След вас, моля. Колега Уйт, нашият директор. Колега Санчес.

Санчес гледаше с недоумение мъжа, който се бе надигнал от стола и усмихнат заобиколи бюрото, за да посрещне посетителите.

— Вие...? Колега Уитби? — Психологът търсеше думи. — Но какво е това...? Не сте ли...?

— Да, аз съм — каза директорът, доста млад мъж, на не повече от тридесет и пет години. — Аз само играх ролята на наблюдателя Уитби, а причината за това ще разберете веднага. Но, моля, седнете.

Той посочи креслата, наредени около малка маса в ъгъла на стаята, и седна, след като психологът и инспекторът вече се бяха разположили. После продължи:

— И така нека започнем подред. Знаете, че преди да се изпрати експедиция до звездите, трябва да съществува гаранция, че една такава група хора ще оцелее през целия период и че тя ще продължи да функционира десетилетия наред като изолирана социална система. Тоест това трябва да се провери, и то при такива условия, че да може да се наблюдава поведението на участниците и само в случай на крайна нужда да се прибегне до намеса. Това означава от участниците в експеримента да се изискват огромни жертви, а ние не можем предварително да им съобщим колко големи са те. Би могло да се каже жестоки жертви.

— Но в ролята на Уитби го казахте, дори нещо повече — подхвърли психологът.

— Да — Уайт не обърна внимание на забележката. — Жестоки, но необходими. Освен това онзи, който се съгласи да участва в полета, трябва да е готов да се жертва, за да могат хората да достигнат звездите, като прави точно това — вярно, по друг начин, но за същата кауза. И все пак жертвата би била безсмислена, ако се наложи да прекъснем експеримента преждевременно поради една-единствена грешка.

— Съжалявам, но вече не мога да следя мисълта ви — обясни Санчес сдържано. — Останах с впечатлението, че вашите действия в ролята на Уитби имаха за цел именно прекъсването на експеримента.

— Съвсем не! Тъкмо обратното. — Инспекторът за първи път се намеси в разговора. — Всичко е обмислено до най-малки подробности.

— Сигурно — каза психологът със сдържана учтивост.

Директорът запази спокойствие и продължи да излага аргументите си, очевидно намислени предварително или вече използвани и при друг случай.

— Много просто. За да се предотврати евентуална несполука, трябва предварително да се проверят условията, при които ще се провежда експериментът. Това означава, че преди да изпратим участници на мнимия звезден полет, първо трябва да...

— Не — отвърна Санчес. Бе разбрал.

— Напротив. В момента проверяваме дали изобщо сме в състояние да осигурим незабележимо, непрекъснато наблюдение върху пробната група...

Психологът бързо се овладя и на това място прекъсна директора.

— На проверка подлежат не хората в космическия кораб ние! Наблюдателите и въобще целият персонал в станцията. Това пък ако не е... И как сменяте екипажа на космическия кораб? Ако те ни инсценират нещо, значи знаят. Никой не би се съгласил да го изолират при такива обстоятелства деветнадесет години и повече. Та как успявате да ги сменяте, и то така, че наблюдателите да не забележат?

— Нищо подобно. Всъщност на кораба няма никой. Това, което виждат наблюдателите, са предварително заснети кадри. Филми, перфоленти, които се подават на наблюдателните уреди.

— Но в архива аз лично видях някои моменти от живота на кораба, няколко от тези филми, за които говорите. Разбира се, „запечатани“ от наблюдателните уреди в кораба. Бяха от съвсем различни години и се виждаше как хората наистина остаряват, как децата растат!

— Разбира се. Подготовката на проекта е започнала преди десетилетия. Снимали сме тридесет години, и то най-различни варианти.

— Съвестна работа.

— Поетата отговорност ни задължава да работим съвместно — обади се отново инспекторът.

Санчес го погледна доста изненадан и изчака да продължи. Но той мълчеше и вместо него директорът обясни:

— Трябва да установим как наблюдателите в космическия кораб реагират в различни ситуации. Някои от тези ситуации са наистина трогателни, поне така мислим, други са доста критични. По-късно, когато провеждаме главния експеримент, трябва да имаме възможност за бърза намеса, ако е особено наложително и не бива да допускаме примерно нечий опити за проникване в кораба да прекъснат експеримента само защото този някой си е изгървал нервите.

— Но вие лично...

— Да, в ролята на Уитби аз се опитах да разбера как би реагирала останалата част от персонала в станцията. Разбирате ли, за да сме сигурни за в бъдеще, трябва още сега да понижим прага на чувствителността. Да създава ме съзнателно рискови ситуации. Ако станцията се справи успешно с тях, както се справи със случая „Уитби“, можем да сме спокойни.

— Е, да, доста бързо ви пипнахме — отбеляза психологът с нескрито задоволство.

— И толкова по-добре. Но трябва да направим и по-сериозни проверки на издръжливостта. В това се състои вашата задача. Трябва да се върнете в станцията като „наблюдател“ и да подтикнете няколко ваши колеги към втори, този път организиран опит за прекратяване на експеримента. Ще използваме филми, които ще улеснят изпълнението на задачата. Вие, разбира се, сте единственият посветен, другите ще мислят, че там в космическия кораб наистина има хора, подложени на този експеримент.

— Искате да разберете дали ще успее да събере група противници на експеримента.

— Точно така, и дали заедно с тях ще можете да извадите от строя устройствата за сигнализация и блокировка.

— Какви са тези устройства?

— Не е *нужно* да знаете. Нали всичко трябва да бъде възможно най-естествено. Но мога да ви уверя, че устройствата не застрашават ничий живот.

— Това поне звучи успокоително.

— Приемате ли задачата?

— Не. Аз съм психолог, учен, а вие се нуждаете от артист. Някой от онези, които вече са играли в тази пиеса на кораба. Пък може и вие да участвувате, след като персоналът в станцията е сменен.

— Лично аз не влизам в играта. Вече ви казах, че е по-добре да не сте информиран за устройствата, а аз ги познавам доста добре. Освен това искам да огранича до минимум кръга от хора, които са в течение на нещата, а и вие сте запознат с условията в станцията. Естествено, не е наложително да вземете веднага решение. Ако ви е достатъчна една седмица, за да размислите или дори две... Разполагаме с достатъчно време.

— Сигурно. Дългогодишен експеримент преди междузвездния полет, преди истинския експеримент още една проверка на експедицията, а преди нея... Всъщност сигурен ли сте дали вие самият не сте...

Не довърши изречението и погледна Уайт с неприкрито иронична усмивка, но той мълчеше учуден. Инспекторът обясни вместо него уверено:

— Разбира се, че не. Та това би било напълно безсмислено! Още повече че нямаме чак толкова много време. В близките години очакваме да получим окончателен резултат от нашата работна група физици. — Направи малка пауза, след което добави: — Имам предвид решаването на *техническите* проблеми. Дали по принцип могат да се реализират междузвездни полети.

Забеляза със задоволство, че нито Санчес, нито Уайт не реагираха неестествено.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.